

عنوان مقاله:

معرفی و تاریخ گذاری نسخه خطی کتاب جغرافیایی ابوعبدالله محمد مقدسی: الاقالیم یا المسافات و الولايات

محل انتشار:

دو ماهنامه آینه پژوهش، دوره 33، شماره 197 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

سینا سلطانی

محمد صلاحی

خلاصه مقاله:

چکیده‌ها اثر جغرافیایی مقدسی که به نام احسن التقاسیم فی معرفه الاقالیم شناخته می شود دو نسخه در دست است. یکی نسخه برلین که تاریخ تالیف آن ۳۷۵ ق. است و دیگری نسخه استانبول که تاریخ تالیف آن مشخص نیست. می دانیم که کتاب مقدسی نسخه های مختلفی داشت که خود مولف تهیه کرده بود و ممکن است این نسخه ها از نظر تقدم و تاخر و تفصیل با هم متفاوت باشد. همین طور می دانیم که این نسخه ها نام های مختلفی داشت. دخویه در تصحیح خود که تنها تصحیح کتاب است نسخه برلین را اساس قرار داد؛ اما تاریخ گذاری نسخه استانبول می تواند سبب تجدید نظر در این تصمیم شود. بیشتر محققانی که پیش از این درباره تاریخ گذاری نسخه استانبول اظهار نظر کرده اند معتقد بودند که تاریخ تالیف نسخه استانبول پیش از نسخه برلین است. نسخه استانبول ۲۳۲ برگ است و به خط نسخ نوشته شده است و به شماره «۲۹۷۱ مکرر» در مجموعه ایاصوفیه کتابخانه سلیمانیه استانبول نگهداری می شود. نام این نسخه الاقالیم یا المسافات و الولايات است و به شخصی به نام ابوالحسن علی بن حسن که از بزرگان دستگاه سامانیان بود تقدیم شده است. شواهد تاریخی موجود در نسخه استانبول نشان می دهد که این نسخه بین ربیع الثانی تا ذیحجه سال ۳۷۸ ق. تالیف شد و شاید با نسخه ای باشد که به خط مقدسی در دست یاقوت حموی بود، مرتبط باشد؛ چرا که تنها کسی که به تاریخ ۳۷۸ ق. به عنوان سال تالیف کتاب مقدسی اشاره کرده است یاقوت حموی است.

کلمات کلیدی:

نسخه شناسی، جغرافیای تاریخی، مقدسی، احسن التقاسیم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1662634>

